



SPOMINEK MOJEGA KRAJA: GLINENA SOLNICA

Turistična naloga



Avtorji naloge:

- Mateja Bažec
- Julija Kuzmin Delgiusto

Mentorici:

Neli Romanello
Jerneja Plahuta

Sečovelje, januar 2019

POVZETEK

Šola: Osnovna šola Sečovlje, Sečovlje 78, 6333 Sečovlje – Siccirole

Tel.: 05 6712600

e-mail: tajnistvo@ossecovlje.si

Naslov raziskovalne naloge: **SPOMINEK MOJEGA KRAJA: GLINENA SOLNICA**

Smo učenci OŠ Sečovlje, ki obiskujemo turistični krožek v šoli in smo tesno povezani z lokalnimi društvi (PGD Sečovlje, RD Stena), najbolj pa s TD Taperin Sečovlje, kjer se kot podmladek vključujemo v vse dejavnosti društva.

Ker se zavedamo pomembnosti poznavanja in ljubezni do svojih korenin, vedno hodimo z odprtimi očmi ter prepoznavamo tiste posebnosti, ki jih imamo pri nas le mi. Tako se že od samega začetka delovanja našega krožka vključujemo tudi v projekt za osnovne šole TPLG, ki ga razpisuje TZS.

Doslej smo uspešno realizirali že devet projektov, letošnjega se še posebno veselimo, ker bo to naša deseta opravljena naloga.

Za letošnjo nalogo pri projektu z naslovom *Turizmu pomaga lastna glava* smo si izbrali zamisel o **novem turističnem spominku**, ki bi dodal vrednost naši šoli, kraju, občini in celi domovini. Ker smo v naših predhodnih nalogah vedno izdelali tudi turistični spominek (*gaveri, taperini, solinarske karjole, solinarsko blato, zgibanka o Krogu, Recepti naših non, Solinarske štorije, Hoj les...na torzolon, kažuni*) je naša naloga veliko težja, saj smo izčrpali svoje ideje.

Zato smo se povezali s krajani in med njimi s pomočjo **ankete** dobili novo idejo: **solnica naših prednikov**, ki bo primerna za dragoceno piransko sol, saj vse dragocenosti hranimo v najlepših šatuljah.

Ključne besede: Sečoveljske soline, piranska sol, glinena solnica

KAZALO

1	UVOD.....	4
2	SEČOVLJE	5
3	KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE.....	6
3.1	PRIDELAVA SOLI.....	7
4	TURISTIČNI SPOMINEK	9
4.1	Zakaj solnice?	12
4.2	Zakaj glina?	12
4.3	NAČRT TRŽENJA	14
4.3.1	<i>Marketinška strategija:.....</i>	<i>14</i>
4.3.2	<i>Cena izdelka:.....</i>	<i>14</i>
4.3.3	<i>Prodajna tehnika in mediji:</i>	<i>15</i>
4.3.4	<i>Cilji:</i>	<i>15</i>
4.3.5	<i>Proračun:.....</i>	<i>16</i>
5	OD IDEJE DO IZDELKA	16
6	ZAKLJUČEK.....	18
7	PREDSTAVITEV NA TRŽNICI	19
8	LITERATURA IN VIRI	20

1 UVOD

Učenci Osnovne šole Sečovlje bomo letos obeležili že dvajset let delovanja turističnega krožka, ki tesno sodeluje s TD Taperin Sečovlje že od njegove ustanovitve in z drugimi lokalnimi društvi ter domačini. Zavedamo se, da živimo v turistični občini, ki je na področju turizma že veliko naredila – tudi z našo pomočjo, vsekakor pa menimo, da se lahko naredi in izboljša še marsikaj. Letošnja naloga nam je bila še posebej pri srcu, saj smo lahko izdelali turistični spominek iz gline, ki jo skupaj s članicami Taperina vedno z ljubeznijo oblikujemo v keramičnih delavnicah. Najdragocenejši pridelek našega kraja pa so ravno drobni piramidasti kristali bele barve – sečoveljska sol. Na gladini slanice nastajajo le ob brezvetrju, saj jih zmoti že najmanjši val. Zavedamo se njene dragocenosti, zato smo izdelali posebne šatulje za naše dragulje. Z veseljem predstavljamo naš turistični izdelek, to so posebne solnice, ki so izdelane ročno, iz naravnega materiala, v vsako pa je prenesena tudi pozitivna energija oblikovalca.

2 SEČOVLJE

Sečovlje so manjše raztegnjeno naselje, ki spada v Občino Piran. So nekdanje solinarsko naselje, ki leži ob vzhodnem robu Sečoveljskih solin. Kraj se v pisnih virih omenja že v rimskih časih, o čemer pričajo tudi arheološke najdbe. Središče Sečovelj je strnjeno ob vznožju cerkve sv. Martina ob potoku Drnica. V letu 1986 so naredili turistično in športno letališče, ki je danes mednarodno letališče Aerodrom Portorož. Sečovlje so najbolj znane po solinah, ki se omenjajo že v 12. stoletju. Pridelovanje soli je bilo posodobljeno v 14. stoletju, razcvet pa so soline doživele v obdobju avstro-ogrske vladavine. Soline so takrat preživljale veliko družin, ki so živele v solinarskih hiškah. V eni od teh je danes Muzej solinarstva, celo območje pa so razglasili za krajinski park. Nad Sečovljami je hrib Krog, kjer je bil benediktinski samostan do leta 1947 in cerkev sv. Onofrija iz leta 1432. V Sečovljah je deloval tudi rudnik črnega premoga od leta 1937 do 1970. Čeprav je zapuščen, nas nanj spominja separacijska stavba z drugimi zgradbami. Med njimi je tudi stavba železniške postaje Parenzana, kjer je del trase ozkotirne železnice Trst–Poreč.



Kraj Sečovlje

Foto Edi Zadnik

3 KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

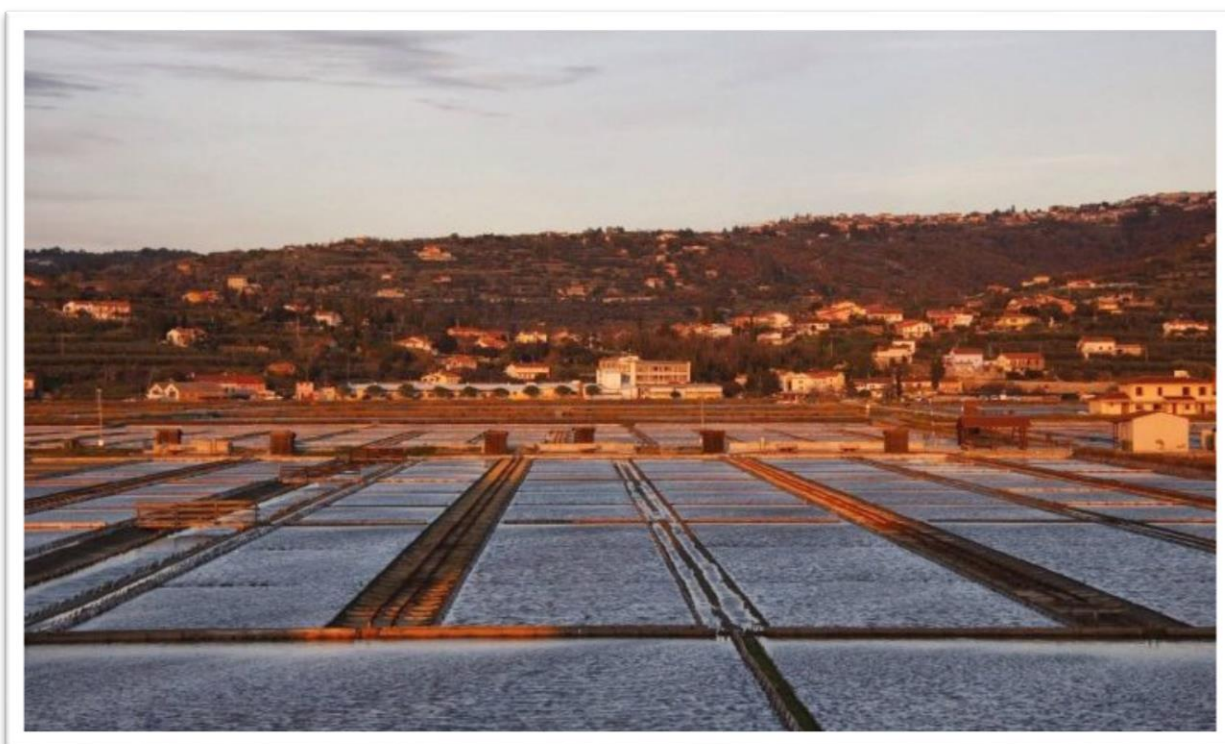
Krajinski park Sečoveljske soline s površino približno 750 ha leži na skrajnem jugozahodnem delu Slovenije, tik ob meji z Republiko Hrvaško, v južnem delu občine Piran. Severni del parka, kjer še poteka aktivna pridelava soli, se imenuje Lera. Od južnega dela parka, imenovanega Fontanigge, ga deli struga potoka Drnica. Na Fontaniggah so veliki bazeni, prepredeni s sistemom starodavnih nasipov, od katerih so večinoma ohranjeni le še večji. Ob širših kanalih so raztresene nekdanje solinske hiše, ki s svojo značilno podobo oblikujejo solinsko krajino.

Prve podatke o Piranskih solinah so odkrili nekje okrog leta 1300. Po pisnih virih sodeč so Sečoveljske soline stare več kot 700 let, nekateri avtorji pa prisegajo, da so znatno starejše. Slovenska obala je bila še v začetku tega stoletja posejana s solinami. Vemo, da so s soljo iz omenjenih solin zadovoljevali potrebe lokalnega prebivalstva in tudi širše. Najpomembnejše so bile Piranske soline (mi domačini trdimo, da so Sečoveljske), od katerih so se danes ohranile le še miniaturne soline v Strunjanu in prostrane Sečoveljske soline. Solinarji so takrat uporabljali sol le v prehrani, kasneje pa so jo začeli tudi prodajati. Vedno bolj je sol postajala tudi trgovsko blago. Zaradi solin so nastajale tudi obmorska mesta (Piran, Koper, Benetke). Sečoveljske soline so imele izreden pomen za Beneško republiko, saj so v njih pridobili večino soli v okviru Piranskih solin. V teh so pridobili kar tretjino od celotne količine soli na vzhodni jadranski obali. Solinarji so sol pridobivali v mesecih med aprilom in septembrom, preostali čas leta pa so se umaknili v svoje domove ter v solinah opravljali zimska dela (popravljanje nasipov, bazenov, vetrnic). Zelo dobičkonosen posel pa je postalo tudi tihotapstvo soli, ki ga je bilo zelo težko zatreti. Prepovedi gradnje novih solin, denarne kazni ter zaplembe ladij in tovorov niso pomagale pri omejitvi tega posla.

Solinarjem se je dobro godilo vse do 1. svetovne vojne, ko so se pojavili zamrzovalniki in s solinarstvom ni bilo več mogoče zaslužiti. Po 1. svetovni vojni je tako v pomorstvu, trgovstvu kot tudi v solinarstvu prišlo do hudih časov. Sečoveljske soline so l. 1989 zavarovali kot krajinski park, v katerem so dovoljene le tiste gospodarske dejavnosti, ki ne ogrožajo naravnega ravnovesja. Taki dejavnosti sta solinarstvo in gojenje

morskih organizmov. Mednarodno podporo so Sečoveljskim solinam dali l. 1993, ko so jih priznali kot podpisnico Ramsarske konvencije.

Soline so danes samostojna organizacija imenovana Soline d. o. o., s katero posluje podjetje Telekom. Solinarstvo še vedno ni dobičkonosen posel, kakršen bi lahko bil, saj se ubada s še vedno velikimi problemi – predvsem z naravnimi dejavniki (dež, nevihte, poplave).



Sečoveljske soline

Vir: <http://www.lepote-slovenije.si/secoveljske-soline/>

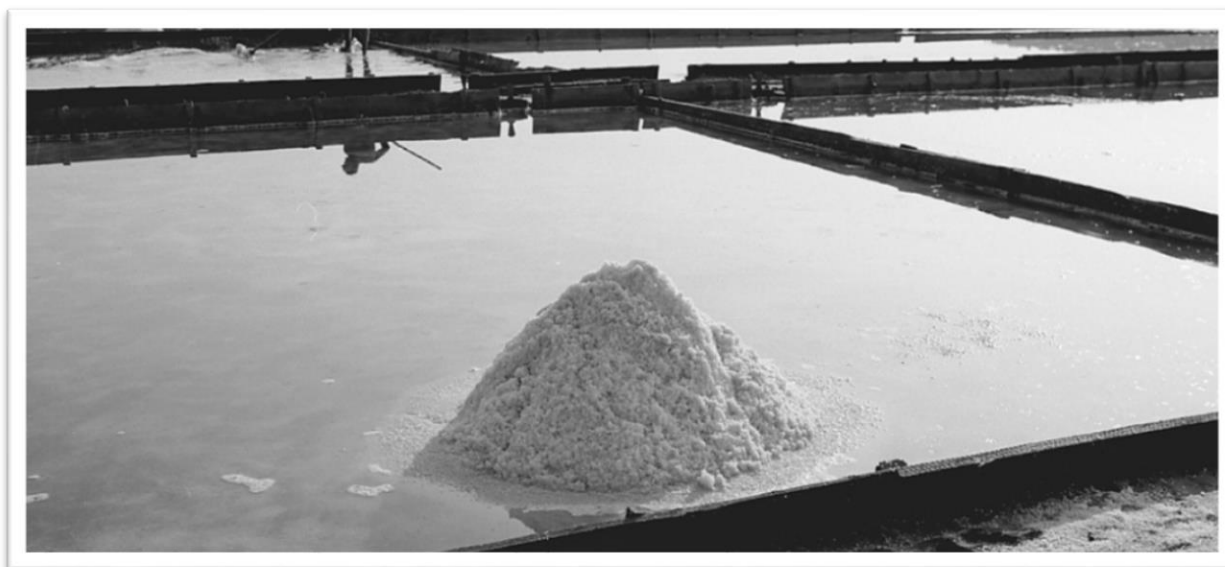
3.1 PRIDELAVA SOLI

Danes poteka pridelava soli na Leri, kjer sol pridelujejo v skladu s srednjeveško tradicijo. Postopek pridelave soli so nekoliko posodobili Avstrijci leta 1904 tako, da so vetrnice, ki so črpale vodo v kavedine, nadomestili izparilni bazeni, ki so narejeni tako, da se njihova višina niža (za oko je neopazno) in jo z zapornicami spuščajo iz enega bazena v drugega. Pobiranje soli poteka na petoli, plasti biosedimenta, ki preprečuje prehajanje morskega blata v sol in vgrajevanje nezaželenih ionov kristalne soli.

Solinarji pripravljajo vodo v izparilnih bazenih, kjer se postopoma z izhlapevanjem vodi zvišuje nasičenost soli. S pomočjo prostega pada jo z iz enega bazena z dvigovanjem zapornic spuščajo v drugega. Ko voda doseže določeno nasičenost, jo najbolj nasičeno speljejo v *kavedin* (kristalizacijski bazen), kjer kristalizira. Solinarji jo obuti v *taperine* (solinarska obutev, ki ne poškoduje solne podlage – petole) s pomočjo *gaverov* (solinarske grablje) pograbiijo na kupčke in počakajo, da se voda odcedi. Nato jo naložijo v *karele* (vozičke) ali *karjole* (samokolnice) ter jo odložijo na poseben prostor.

Kristal soli si lahko v živo ogledamo na Fontaniggah v muzeju solinarstva pod mikroskopom. Spominja nas na diamant in za nas je tudi tako dragocen. Kristali soli so geometrijsko popolni in sijoči, zato obogatijo našo mizo. Solni cvet, najbolj dragocena sol (kot smetana na mleku), uporabljamo kot dodatek že pripravljenim jedem in za solate, saj poudari okuse sleherni jedi.

Sicer pa solinarstvo propada predvsem zaradi cenene soli iz Turčije. Za delovanje solin si pomagamo tudi s turizmom. Ponosni smo, ko slišimo, da solni cvet prodira na mize najbolj prestižnih hotelov in restavracij po celem svetu (Francija, Kitajska ...) in plemeniti brbončice največjih gurmanov, ki se zavedajo naravne pridelave brez kemičnih dodatkov.



Sečovljanska sol

Vir: <http://www.soline.si/>

4 TURISTIČNI SPOMINEK

Prav zaradi te dragocenosti, ki jo imamo v našem okolju, smo se odločili, da bo turistični spominek povezan s soljo in solinami. Sol je eden izmed naših najbolj dragocenih pridelkov. Je nujna sestavina večine jedi (tudi v slaščičarstvu), v preteklosti pa so jo uporabljali kot konzervans, saj ni bilo hladilnikov. Imela je monopol, zato so z njo prekupčevali in jo tihotapili. Danes je naša sol kot začimba zelo pomembna v kulinariki, kjer se vedno bolj poudarja tudi njena kakovost (vsebnost mineralov, jod, barva).

Turistični krožek, ki deluje na naši šoli, je po svojih zamislih naredil in uspešno tržil že veliko turističnih izdelkov, ki pa so še vedno v prodaji:

- knjiga Recepti naših non (učenci so zbrali recepte, nato pa je izšla knjiga, ki je še vedno v prodaji v Solinah – v vseh njenih trgovinah v Sloveniji),
- knjigi Solinarske štorje in Hoj les ... na torzolon (učenci so po svojih idejah zapisali zgodbe, knjigi sta vedno ob različnih dogodkih na stojnicah),
- taperini iz lesa in gline (izdelki naših učencev, ki jih podarjamo ob obisku naše šole),
- gaveri iz lesa (vedno dodatek dišečim šopkom ob različnih sprejemih in dogodkih),
- kažuni (ravno tako izdelani izpod rok naših učencev, darilo ob raznih dogodkih).



Foto Edi Zadnik

Turistični izdelki učencev OŠ Sečovelje preteklih let:



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik

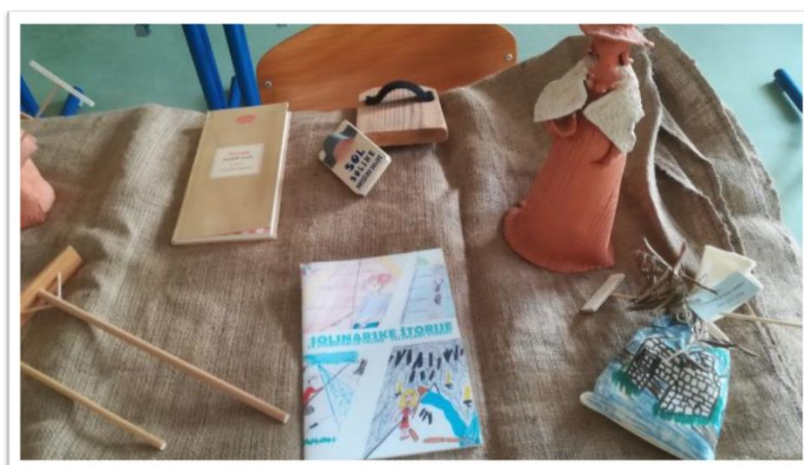


Foto Edi Zadnik

Pri izbiri turističnega izdelka smo se postavili v vlogo turista, ki obišče naše kraje, ter se pogovorili tudi z domačini in ugotovili, da mora izdelek:

- predstavljati naš kraj, okolico, našo znamenitost, po kateri je naš kraj zanimiv,
- biti vizualno privlačen,
- biti narejen iz čim bolj naravnih materialov,
- biti ročno narejen,
- biti uporaben.

Tak izdelek bi namreč tudi mi kot turisti kupili v kakšnem drugem kraju. Tako se nam je porodila ideja, da bomo izdelali **solnice, to so manjše posode za sol.**

4.1 Zakaj solnice?

Že v preteklosti so imele naše none sol v posebnih posodah, saj so poznale njeno dragocenost. Običajno so jih imele obešene na steni ob ognjišču, kasneje nad štedilnikom in te so dale kuhinji prav poseben pridih.

Danes so solnice že iz različnih materialov in v različnih oblikah izdelane strojno, nekaj malega ročno. Ker se zavedamo dragocenosti sečoveljske soli, mora tudi ta imeti dragoceno solnico. Ponosni smo na našo sol, saj je edina morska sol v Evropi, ki je naravno bela in je ni treba dodatno beliti z barvili. Sečoveljska sol ima po mnenju znanstvenikov vsaj toliko, če ne še več mineralov kot slovita himalajska sol. Zasluge za vse to ima posebno gojena naravna podlaga – petola, v kateri so posebni mikroorganizmi, ki so zaslužni za belo barvo soli in bogastvo mineralov. Solin s tako petolo in 700 let starim tradicionalnim pobiranjem soli ni nikjer v Evropi.

Izbrali smo si solnico iz gline, na kateri bi bil tudi solinarski motiv ali vsem že znan napis *Sol je morje, ki ni moglo nazaj v nebo*.

Solnice bi bile izdelane iz **gline**, saj lahko tak izdelek naredimo sami, poleg tega je ročno delo, hkrati pa v glino s svojimi rokami in delom daje vsak posameznik prav posebno pozitivno energijo.

4.2 Zakaj glina?

Glina je naravni, povsem ekološki material, ki ga pridobivajo tudi v solinah – morsko blato. Pri turističnem krožku radi ustvarjamo iz gline, ker pa gre za izdelek, v katerem bo shranjen prehrambni izdelek, smo se za glino odločili tudi zato, ker ima glina in s tem glinena posoda številne pozitivne lastnosti: v glini se bakterije ne razmnožujejo, glina absorbira toksine in neprijetne vonjave, glina je eden izmed najbolj zdravih materialov, je naravni proizvod, uporabljen že v antični dobi, z ročno izdelavo in barvanjem pa lahko pridobimo oblike in barve, ki so v harmoniji z naravo.

Glinene solnice s solinarskim in morskim motivom:



Foto Vesna Viltužnik



Foto Vesna Viltužnik



Foto Vesna Viltužnik



Foto Vesna Viltužnik

4.3 NAČRT TRŽENJA

4.3.1 Marketinška strategija:

Ciljne skupine kupcev so domači in tuji gostje, ki obišejo kraje v naši občini. Gostje ob obisku znamenitosti ali določenih krajev navadno kupijo spominke, ki jih nesejo svoji družini, prijateljem ali pa jih obdržijo zase kot spomin. Menimo, da vse več kupcev išče izdelke, ki so privlačni na pogled in hkrati uporabni, kakovostni, cena pa ne odžene kupca, saj v izdelku vidi unikatnost in ljubezen do domačega kraja, naravne in kulturne dediščine, poleg tega pa se bo lahko primerjal z drugimi turističnimi izdelki.

Proizvod bi začeli vpeljevati najprej lokalno, to pomeni, da bi ga prodajali v trgovini s turističnimi izdelki v Krajinskem parku Sečoveljske soline, prodajali bi ga v TIC-u v Piranu in v Portorožu ter ga uporabljali kot darilo ob raznih prireditvah ali obiskih v šoli. Naša ideja pa je, da bi podjetje Soline, d. o. o., ob unikatnih pakiranjih solnega cveta poudarjalo kakovost tudi našega turističnega spominka. Take solnice bi bile tudi neprecenljiva dekoracija v prestižnih restavracijah in hotelih. Prednost takega pakiranja vidimo tudi v tem, da bi hotelirji želeli imeti več takih solnic za lastno uporabo in da bi ponudili spominek svojim gostom; tako bi širili svoj izdelek in polnili šolski sklad. Število tekmecev oziroma konkurenca nas v tem primeru ne skrbi, saj vedno delujemo v stiku s podjetjem Soline, d. o. o., in vemo, da je ta izdelek tako kot naša sol edinstven in poseben.

4.3.2 Cena izdelka:

Cena ročno izdelane solnice bo 15 evrov. Pri določanju cene smo upoštevali stroške materiala in pozorni smo bili na to, da bo cena še vedno primerna za nakup.

4.3.3 Prodajna tehnika in mediji:

Glede na to, da je naša ciljna skupina ozko usmerjena na goste, ki obiščejo Sečoveljske soline in naše kraje, bomo na naš proizvod opozorili lahko že s predstavitvijo izdelka na prodajnih policah v manjših trgovinah. Proizvod bomo predstavljali tudi na raznih dogodkih na stojnicah, ko promoviramo svojo šolo in s tem svoj kraj. Naše izdelke bomo ponudili tudi Solinam, d. o. o., KPSS ter Občini Piran, da odkupijo nekaj primerkov kot svoje poslovno darilo.

Naš šolski turistični krožek je že dobro povezan s podjetjem Soline, d. o. o. in KSSS, Občino Piran in Turističnem združenjem Portorož, saj so naše izdelke vedno uspešno tržili. V zameno tako dobivamo sponzorska sredstva, brezplačne prevoze, organizacijo izletov, prost vstop v soline ter možnost vodenja drugih skupin s popustom pri vstopnini.

4.3.4 Cilji:

Za začetek bomo zadovoljni, če bomo prodali vsaj 20 izdelkov – ponujali jih bomo tudi na stojnicah, ki bodo postavljene na različnih lokacijah naše občine ob posebnih dogodkih – Solinarski praznik, občinski praznik, Dan odprtih vrat letališča Portorož, Solinarska šagra v Sečovljah, Ex-tempore v Sečovljah, gasilska veselica v Sečovljah.

Poleg cilja uspešne prodaje in promocije pa se trudimo:

- izdelati solnico, ki so jo nekoč uporabljale naše pranone in je naša dragocena kulturna dediščina,
- dopolniti solnico z motivi iz naših solin, saj le tako turist odnese v svojo deželo ali svoj dom košček naše unikatnosti,
- izdelati tudi namizne in modernejše solnice, kjer učenci dokažejo svojo izvirnost in ustvarjalnost ter restavracije in hoteli dajo svojim mizam edinstven pečat,
- da z novim turističnim izdelkom obogatimo in dopolnimo naše dosedanje turistične izdelke in s širšo ponudbo omogočimo večji prihodek, ki ga v šolskem skladu namenimo učencem, kjer družine finančno ne morejo omogočiti razširjenega učnega programa,

- medgeneracijsko druženje (učenci različnih razredov in čalnice TD Taperin Sečovelje) je obojestranska pozitivna izkušnja, saj obogati dan, ki ga vsi ustvarjalno preživljamo.

Naša želja je, da bi spominek pritegnil veliko zunanjih udeležencev in da bi zato bile naše delavnice že skorajda vsak dan.

4.3.5 Proračun:

Po pregledu prihodkov in odhodkov smo prišli do okvirnega izračuna.

Naš cilj je prodaja vsaj 20 solnic po 15 evrov, kar pomeni, da bi vsota prihodkov bila 300 evrov.

Odhodki so ves material (glina, barva za glino in emulzija) in stroški izdelave (elektrika), zato je vsota odhodkov 100 evrov. K odhodkom sicer nismo želeli šteti dela, računamo pa, da vsak učenec porabi povprečno 2,5 ure za en izdelek.

Tako lahko pričakujemo zaslužek 200 evrov, ki ga bomo namenili šolskemu skladu.

5 OD IDEJE DO IZDELKA

Naš projekt smo izpeljali do konca. In kako je potekal?

1. Zbrali smo se z učiteljicami, izvedeli za temo projekta Turizmu pomaga lastna glava in iskali ideje za naš prispevek.
2. Razdelili smo si naloge ter veselo, odgovorno in neutrudno delali vsak na svojem področju.
3. Sošolki sta napisali seminarsko nalogo.
4. Skupina učencev je delala solnice iz gline.
5. S pomočjo računalničarja smo pripravili vsebino in fotografije za predstavitev.
6. Skupina učencev je pod mentorstvom učiteljice pripravila stojnico.
7. Pridno se urimo za nastop na tržnici.
8. Zbrali smo štorije, ki jih pripoveduje vsaka solnica.

Naši učenci med izdelovanjem glinenih solnic:



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik



Foto Edi Zadnik

6 ZAKLJUČEK

Pri izdelavi turističnega izdelka in tudi turistične naloge smo se držali načela, da moramo našim gostom ponuditi izdelek, ki bo resnično predstavljal naš kraj. Kljub temu da je naša sol prepoznavna širom sveta, smo se odločili, da bo naš izdelek promoviral ravno to posebnost našega kraja. Ker je sol dragocena že sama po sebi, nismo posegali vanjo, temveč smo izdelali posebne solnice, ki bodo to dragocenost hranile prav v vsaki kuhinji. Po izdelavi tržnega načrta smo veseli, saj menimo, da bo naš izdelek dobro prodajan, ravno tako pa bo tudi zaslužek temu primeren in bomo z veseljem polnili šolski sklad, iz katerega bomo ponudili denar tistim učencem in družinam, ki si ne morejo privoščiti razširjenega učnega programa v šoli.

7 PREDSTAVITEV NA STOJNICI

Predstavitev na turistični tržnici bo sledila vsebini seminarske naloge. Turistični proizvod bomo učenci predstavili z igro, s seboj bomo prinesli že narejene turistične spominke, da našo temo in izdelek približamo gostom pa bomo uporabili tudi sodobno tehnologijo.

8 LITERATURA IN VIRI

- Živa beseda ljudi (pogovori).
- Benčič - Mohar, E., Žagar, Z. (2003): Piranske soline včeraj, danes, jutri - turisti bi lahko sami želi sol. Znanost – priloga časnika Delo. Ljubljana.
- Šturm, A. in drugi (2015): Solinarske štorije. Raziskovalna naloga. Sečovelje.
- Dobrila, V. in drugi (2016): Zeleni turizem: Eko kamp za mlade. Raziskovalna naloga. Sečovelje.

Spletne povezave:

- Krajinski park Sečoveljske soline: <http://www.kpss.si/> 15. 1. 2019
- Dedi – enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem: <http://www.dedi.si/dediscina/430-secoveljske-soline> 15. 1. 2019
- Sečoveljske soline: <http://www.soline.si/> 15. 1. 2019